

102/3 MK
KCSE
KISWAHILI
KARATASI YA 3
FASIHI
MWONGOZO WA KUSAHIHISHIA
Desemba 2022

THE KENYA NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL
KENYA CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION

KISWAHILI
KARATASI YA 3
FASIHI
Mwongozo wa Kusahihishia
(SIRI)

MWONGOZO HUU WA KUSAHIHISHIA NI MILKI YA BARAZA LA MITIHANI YA KITAIFA LA KENYA (KNEC) NA SHARTI KUREJESHA KWA BARAZA HILI BAADA YA USAHIHISHAJI.

Mwongozo huu wa kusahihishia una kurasa 15 zilizopigwa chapa.

© 2022 The Kenya National Examinations Council

2. (a)

(I)

- (i) Ni sauti ya Mzee Kenga Kenga
- (ii) Sauti hii inasikika mawazoni mwa Majoka.
- (iii) Majoka yumo ofisini.
- (iv) Ni baada ya Husda kumfumania Majoka akiwa na Ashua kisha vurugu na fujo kuzuka baina ya Husda na Ashua.

(Rate) Hoja $4 \times 1 = 4$

(Dondoo limetolewa uk. 28 - 29)

(II) (i) Taswira - kufungwa kwa soko.

(ii) Mbimu rejeshi - kumbukizi za matukio/ mazungumzo mawazoni mwa Majoka.

Hoja $1 \times 2 = 2$

Umuhimu wa kumbukizi
Umuhimu wa kumbukizi

(III)

- (i) Anaendeleza utawala dhalimu wa Majoka. Anawaamuru Sudi, Boza na Kombe kuchonga kinyago (uk. 9). Anachangia kudhulumia kisaikolojia kwa Husda na Ashua.
- (ii) Kupitia kwake tunatambua suala la taasubi ya kiume. Haamini kuwa Sagamoyo imeshawahi kuwa na mashujaa wa kike. (uk. 10)
- (iii) Anachimuza suala la ubadhirifu wa mali ya umma. Anasema kuwa mradi wa kuchonga kinyago umefadhiliwa kutoka nje (uk. 11).
- (iv) Anaangaza mbingu hasi za utawala kama vile matumizi ya ushawishi/ vishawishi. Anamshawishi Sudi kuchonga kinyago kwa kumwambia kuwa atapokea malipo na jina lake fitashamiri (uk. 11). Anawapa akina Boza keki (uk. 14). Anaendeleza matumizi ya vitisho. Anamwambia Sudi auchunge sana ulimi wake (uk. 12).
- (v) Kupitia kwake tunatambua suala la kuzorota kwa maadili. Anampotosha Majoka anapomwambia akubali pendekezo la kufungwa kwa soko kama fursa ya kulipiza kisasi (uk. 29).

Open
Rate
8x10x

(vi) kielolozo cha vungozi fuadhi kenga anahuduru kipa
 (vii) kielolozo cha watu wanaosundua makosa yao na
 kuanzishwa
 (viii) Anaendeleza matumizi ya tanaka ya vungozi
 kufuatilia kupendeleo kwa njia ya James kwa mta

(vi) Kupitia kwake tunatambua matumizi ya hila. Yeye na Majoka wanapanga njama ya kumtia Ashua kizuizini kwa madhumuni ya kumshirikiza Sudi kuchonga kinyago (uk. 31).

(vii) Anachimuza suala la matumizi mabaya ya vyombo vya dola. Anasifia kitendo cha polisi kuwafurusha na kuwachulumu waandamanaji (uk. 31).

(viii) Anaendeleza suala la ukati. Anadhamiria kuwakomesha kabisa wapinzani wa Majoka (uk. 33) (uk. 34).

(ix) Ndiye anayechochua na kukuza mgogoro kati ya wahusika. Anamchochea Majoka akubali kufungwa kwa soko ili kulipiza kisasi. Wanapanga njama ya kumtia Ashua kizuizini ili kumshirikiza Sudi kuchonga kinyago.

(x) Anaendeleza ploti anaposhiriki vitendo viovu vinavyowachochea wanaharakati kupanga mikakati ya kupinga uovu; hivyo kuchangia maigizo kufikia kilele chake.

(xi) Kupitia kwake tunatambua changamoto zinazowakumba wanandoa. Anachangia katika kuyuniga ndoa kati ya Majoka na Husda na ndoa kati ya Ashua na Sudi.

Hoja 8 x 1 = 8 (xii) Anachimuza uhaliti wa wahusika wengine

Kutaja 1/2 (xiii) Anachimuza suala la uhaliti lengo angijungu

Mfano 1/2 (xiv) Anaendeleza suala la uhaliti kwa kumtia Ashua

2 (b)

(i) Kufungwa kwa soko kulichangia kuwepo kwa maandamano ya wachuuzi.

(ii) Kupanda kwa bei ya chakula kwenye kioski cha kampuni maradufu. (uk. 17).

(iii) Wafanyibiashara kukosa maeneo ya kuuzia bidhaa zao, hivyo kuendeleza shughuli zao wakiwa nyumbani.

(iv) Wanasagamoyo kukosa pesa za matumizi (uk. 18). Ashua anamwambia Majoka kuwa wengi wao walitegemea soko hilo kuyakidhi mahitaji ya jamii zao (uk. 25).

(v) Kufungwa kwa soko kuliwapa wanaharakati (Tunu na Sudi) mshawasha wa kuendelea kupigania haki za wanyonge (uk. 18).

(vi) Kuliwanyima wengi wa Wanasagamoyo mtaji.

(vii) Kuzikwa kwa matumaini ya wanasagamoyo. Kuliwapoka utu na heshima yao (uk. 25).

(viii) Kulichangia matumizi ya vileo na dawa za kulevya. Ngurumo na wenzake walihamia kwa Mamapima na kushiriki ulevi mchana kutwa (uk. 60), (uk. 62).

Joseph

Ra. Kianzo

12
12

3. (a)

(ix) Kuliwafanya wengi kuwa watumwa wa utawala wa Majoka. Walishawishika kwa wepesi kuunga mkono utawala dhalimu wa Majoka (uk. 59).

(x) Kuumizwa kwa waandamanaji. Baadhi yao hata wanauawa.

(xi) Njaa - watoto na sio walipotea chakula wanakidhi njaa
(xii) Hoja $6 \times 1 = 6$

Kutaja $\frac{1}{2}$

Mfano $\frac{1}{2}$

(i) Uradidi - kulinda uhai, kulinda haki, kulinda uhuru.

(ii) Kuchanganya ndimi - Look at the bigger picture man!

(iii) Mbalagha maswali ya balagha- Hujasahau mafanikio ya mapambano yetu kama viongozi wa chama cha wanafunzi chuoni?

(iv) Nahau - Tulikula kiapo.

(v) Chuku - kuzitetea haki za Wanasagamoyo hata kama ni jawa pumzi zetu za mwisho.

(vi) Hoja $4 \times 1 = 4$
(vii) Nidha - sidi ya kutetea haki - picture man!

(Dondo limetolewa uk. 18)

3

(b) Kukataa vishawishi na hongo

Sudi anakataa ushawishi wa Kenga kuwa akichonga kinyago atalipwa vizuri pamoja na likizo ya mwezi mzima ughaibuni. Sudi anakataa kula keki iliyoletwa na Kenga (uk. 13).

(ii) Kuwazindua wanajamii wenzao. Sudi anamwambia Boza, "Sagamoyo ni kwema, sherehe ni zenu, ufanisi ni wenu na keki kubwa ni ya kina nani?" (uk 14). Kumfanya Boza atambue kuwa wanadhulumiwa.

(iii) Kushiriki katika maandamano. Wachuuzi sokoni wanashiriki katika maandamano yaliyoandaliwa na Tunu na Sudi (uk 16).

(iv) Migomo - Walimu wanagoma ili kudai haki zao.

(v) Kupinga/ kukashifu vitendo viovu - Ashua anakataa kufanya kazi kwenye shule ya Majoka and Majoka Academy. Anasema, "Wanafunzi katika shule hizo zako hawafuzu. Wanaishia kuwa makabeji kwa kudungana sumu ya nyoka" (uk. 26).

2023
Open
8/12

Kanu

- (vi) Tunu na Sudi kuwashirikisha wanaharakati katika maandamano ili kupigania haki za Wanasagamoyo (uk. 32).
- (vii) Matumizi ya mitandao ya kijamii na vyombo vya habari kuhamasisha umma. Runinga ya Mzalendo ilipeperusha hotuba ya wanaharakati. Pia ilitoa habari kuhusu maandamano yaliyoongozwa na Tunu na Sudi (uk. 37).
- (viii) Kukabili utawala na watawala waliopo mamlakani. Tunu anasema, "Mtalipa kila tone la damu mlilomwaga Sagamoyo ..." (uk. 43).
- (ix) Kutokata tamaa. Tumu anaendeleza harakati za kupigania haki za Wanasagamoyo hata baada ya kupigwa (uk. 55).
- (x) Kuwepo kwa umoja na ushirikiano baina ya wapiganiaji haki. Siti anamtembelea Tunu baada ya Tunu kuvamiwa (uk. 55). Tunu anamtaka Siti ampeleke kukabiliana na majangili waliomvamia.
- (xi) Kuandaa mkutano mbele ya soko la Chapakazi siku ya maadhimisho ya uhuru kwa madhumuni ya kuwazindua na kuwakomboa Wanasagamoyo (uk. 59). Tunu anawaalika vijana kwenye mkutano huo.
- (xii) Kuwasamehe wanaojutia makosa yao na kuomba msamaha. Tunu anampokea Mamapima baada ya Mamapima kuwaomba Wanasagamoyo msamaha kwa maovu aliyowatendea (uk. 92).
- (xiii) Tunu kuwahimiza wenzake. Anamsihi Sudi waendeleze harakati za ukombozi.

Hoja 8 x 2 = 16

Kutaja 1

Mfano 1

4. (a) (i)

Msemaji ni Penina

(ii) Anamwambia Dennis

(iii) Wako nyumbani kwao katika mtaa wa New Zealand.

(iv) Ni baada ya Dennis kurejea na kumjua Penina kuwa hakupata kazi. Penina anajutia kuchumbiwa na Dennis.

Hoja 4 x 1 = 4

(Dondoo limetolewa uk. 26 - 27)

(xix) Tunu na Sudi kule kiapo cho kupigania haki wakawachunguza kutoa msaada kutoka nchi. (xv) Tunu kukataa kuzuru kwa ngao Junjor. (xvi) Tunu wenzake wanasamehe wanaoharaka hizi. (xvii) Sudi waendeleze harakati za ukombozi. (xviii) Tunu kukataa kuchiriki mapanzi. (xix) Sudi kukatua maadili ktk jamii. (xx) Wanasagamoyo wanasamehe mkutano wa Hoja 8 na kuhudhuria wa Tunu. (xxi) Wanasagamoyo wanasamehe nyimbo za kukatua uongozi wa Hoja ili kumuingo mkanu.

(Zozote 8x2=16)

26/11/16

- (xiv) Mkoma - Anasema haki chwa kutua
- (xv) Mkwebi - Alimwambia Dennis kwamba alikuwa na mapenzi mwingine kabla jake

(IX 2 = 2)

- (ii) Majuto
- Hasira
- Majivuno
- Hoja 1 x 2 = 2

(Dondoo limetolewa uk. 26)

(Za kwanza)
6 x 1 = 6

iii. Sifa za Penina

- (i) Mwenye huruma - Anamhurumia Dennis anapomweleza hali yake.
- (ii) Jasiri - Anamkabili Dennis na kumweleza hisia zake.
- (iii) Mwenye mapenzi ya kuyumbayumba.
- (iv) Mnafiki - Anasema kuwa penzi lao litadumu ilhali anamfukuza Dennis anapokosa ajira.
- (v) Kigeugeu - Anasema hawezi kuolewa na mwanamume asiye na mshahara mkubwa ilhali anaishi na Dennis. Anamgeuka Dennis anapokosa ajira.
- (vi) Mwenye dharau.
Anapuuza kuwepo kwa Dennis saba. Anamdunisha Dennis. Anamfukuza Dennis kwake kwa dharau.
- (vii) Mpyoro/ mpyaro/ mwepesi na kutusi. Anamwambia Dennis aache ubwege.
- (viii) Asiye mstahimilivu/ hana subira/ hana stahamala. Anachosha haraka na ugumu wa hali ya maisha.
- (ix) Mwenye majuto - Anajutia kutowasiliza wazazi wake kuhusu kuchumbiwa na Dennis.

Hoja 6 x 1 = 6

- (xi) Mwizi - hachughuliki kufanyo kufanyika
- (xii) Mwenzu - Alipuzi, uhanu w-wizazi

- (b) (i) Dennis kusema kuwa hajui lolote kuhusu mapenzi ilhali anamwambia Penina kuwa katika mapenzi kuna kuaminiana, kuheshimiana na kusaidiana (uk. 20).
- (ii) Penina kusema kuwa anampenda Dennis kwa dhati na angependa wawe wapenzi wa kufaana kwa jua na kwa mvua ilhali anamfukuza Dennis anapokosa ajira (uk. 20, 27).
- (iii) Penina kukubali kuchumbiwa na Dennis asiyekuwa na lolote kisha kukiri kuwa hawezi kuolewa na mwanamume asiye na kazi yenye mshahara mkubwa.

49.

(iv) Alisa aliyemwambia Dennis aingie ofisini anasema kuwa anaamini Dennis ataipata kazi hiyo ilhali hasemi lolote kuhusu tajiriba ya Dennis wakati wa mahojiano.

$4 \times 2 = 8$

(v) Penina kusema kuwa amechoshwa na Dennis na kumwambia kuwa alimpenda akidhani kuwa angepata kazi ilhali awali alisema anampenda kwa dhati.

Kazi mahojiano

(vi) Daktari Mabonga kumwita mwanafunzi kwa jina la heshima na baadaye kumdhihaki kuhusu swali analouliza. Anakashifu majibu ya wanafunzi

Hoja $4 \times 2 = 8$ (vii) Shakula anamtaja Dennis mrefu kazi ilhali angus ametengwa
Kutaja - 1
Mfano - 1 (viii) Mambo Shakula anamaji Dennis huku akiye nafasi ya kazi ametengwa

5. (a)

(i) Chuku - Mtuto wa moyo kukaribia kumpasua kidari.

(ii) Taswira - Mtuto wa moyo

- kuishi badala ya kuwepo
- foleni ya wanafunzi

Lazim itye mbinu na mfano Bita = 0

(iii) Taharuki - Samueli kusubiri kuyapokea matokeo yake ya mtihani.

(iv) Tashihisi - matokeo kumtoa katika jela iitwayo shule

(v) Sitiari - shule kuitwa jela, matokeo kuwa haraja, harambe tamu ya maraha

(vi) Nahau - pasua kidari, arambe tamu.

(vii) Takriri - matokeo, ambayo

(viii) Msemo - ame mtu miongoni mwa watu.

Hoja $6 \times 1 = 6$

(Dondoo limetolewa uk.131)

(b)

(i) Ayasemayo mhusika - Samueli anasema, "Mwa..limu...Mwa...limu nimekuja kuchu. chukua matokeo..." Inaashiria kuwa Samueli ni mwoga.

(ii) Mafendo ya mhusika - kutaka kujitua uhai - mwenye kutamauka.

(iii) Wayasemayo wahusika wengine - maneno ya babake Samueli yanaashiria fadhaa.

(v) Maelezo ya mwandishi msimulizi - Samueli anaposubiri kuingia ofisini mwa mwalimu mkuu - mwoga- anaingia ofisini jasho likimtoka.

Hoja $2 \times 2 = 4$

Kutaja alama 1

Mifano alama 1

na kwanza $2 \times 2 = 4$

(c) (I.)

- (i) Taasubi va kiume / *Ababulume*
(ii) Udhalilishaji wa jinsia ya kike
(iii) Kudunushiwa kwa jinsia ya kike

$2 \times 1 = 2$

(Dondo limetolewa uk. 136)

ii.

- (i) Fahari ya dhati ya babake Samueli ni kumwona mwanawe wa kiume akifua dafu (uk. 136).
(ii) Babake Samueli kusadiki kwamba pindi mabinti wakiolewa hana satua tena juu yao na matumizi yao ya fedha zao.
(iii) Mtoto wa kiume kuwa mwenye kudumisha jina la ukoo wa babake.
(iv) Samueli kushangazwa na dada zake kumshinda.
(v) Ingawa babake Samueli aliyaona fahari mafanikio ya binti zake, aliwaona wanawake tu.
(vi) Mtoto wa kiume ndiye tegemeo la jamii.

Hoja $4 \times 2 = 8$

6. (a)

- (i) Ni muhimu waja ku kumbukana.
(ii) Ni muhimu ku wasiliana.
(iii) Ku juliana hali hata bila ya kuonana.
(iv) Ku andikiana barua iwapo wametengana.
(v) Ku pigiana simu.
(vi) Ku tembeleana ili kuonana.
(vii) Ku juana kiukoo.
(viii) Ku kumbatiana ni ishara ya kupendana.
(ix) Ni muhimu waja ku saidiana.

Hoja $6 \times 1 = 6$

(b) Nahau – ana kwa ana

- hatuna budi

- kujuliana hali

Hoja $1 \times 2 = 2$

Kutaja alama 1

Mifano alama 1

(c) (i) Inkisari – mana – maana

(ii) Kuboronga sarufi – hii ni moja namna – hii ni namna moja

mambo tukiambizana – tukiambizana mambo

ili kesho wetu wana – ili wana wetu kesho

Hoja $2 \times 2 = 4$

Kutaja alama 1

Mifano alama 1

(d) Mtiririko

Vina vya kati ni 'na'

Vya mwisho ni 'na'

Vina vya kati na vya mwisho vinafanana.

Hoja $1 \times 2 = 2$

Kutaja 1

Maelezo 1

(e) (i) Anayetoa wasia/ wosia

(ii) Anayewashauri wengine

$2 \times 1 = 2$

(f) Sipendi kuzungumza sana, niyasemayo yasikose maana. Tuendeleo kuhimizana kuhusu manufaa ya kujuliana hali na kukumbukana ili wana wetu wakue wakifahamiana. Ni muhimu viumbe wakumbukane.

$4 \times 1 = 4$

7. (a)

- (i) Ni vyema kuepukana na balaa.
(ii) Kunyamaza si ishara ya kuwa mjinga.
(iii) Unapotumia maneno vibaya unajitakia balaa.
(iv) Kujitenga na balaa ni kujikinga na athari zake.
(v) Watu wenye hekima wametabiri suala la hekima kwa miaka mingi.
(vi) Balaa haifai, ni vyema kuiepuka.
(vii) Hata ukitukanwa au kuchokozwa ni vyema kutojiingiza katika balaa.
(viii) Usihofishwe na maneno ya watu wanaokusudia kukuhadaa.

$6 \times 1 = 6$

(v) Hata wame na kuburudishwa

(b)

- (i) Tanakuzi – kusema ukinyamaa
(ii) Tabaini – si vyema, si ushujaa.
(iii) Tashihisi – na madhara kukuyaa, uogopapo balaa, ndipo litakuepuka.
(iv) Sitiari – japo upakwe mchanga – kuchafuliwa jina.

$2 \times 1 = 2$

(v) Mafakazoni – mtaali; kucheka kwa mwoga
(v) Tanduzi – mtaali; mwoga shupavu

(c)

- (i) Urudiaji sauti – 'a' katika balaa, kuyaambaa.
(ii) Urudiaji silabi – 'nga' katika kujikinga, kujitenga, kuchonga.
(iii) Urudiaji neni – ubeti wa 1 – balaa
- ubeti 3, ubeti 4 – mshupavu
(iv) Urudiaji kauli – ubeti 3, ubeti 4 – kwa mwoga
(v) Urudiaji wa sentensi – kibwagizo – uogopapo balaa, ndipo litakuepuka.

$4 \times 1 = 4$

(d)

- (i) Kuboronga sarufi – maovu kuyaambaa- kuyaambaa maovu
- Kiburi kinywa kuchonga- kinywa kuchonga kiburi
- Kando unapo jitenga- unapojitenga kando

- (ii) Kutenganisha maneno – unapo jitenga – unapojitenga
unapo kichonga – unapokichonga

- (iii) Inkisari – walotuzaa- waliotuzaa

- (iv) Tabdila – Jau – Jua

- (v) Mazida – kukomaa – kukoma *sifaa, k*

$3 \times 1 = 3$

Kutaja $\frac{1}{2}$

Mfano $\frac{1}{2}$

- (e) wosia/ ushauri *kuonye*

$1 \times 1 = 1$

- (f) Wahenga na wazazi wetu wametabiri kwamba kwa mwoga huenda kichoko. Kwa shujaa huenda mahangaiko. Bila ya kuni moto hauwezi kuwaka. Unapojitenga na mabaya hutapatwa nayo.

$4 \times 1 = 4$

Access-free revision content at www.freekcepastpapers.com

$\frac{71}{506} = 11$ $\frac{10}{x6}$ $\frac{10}{x5}$

$\frac{13}{5}$

8. (a) I. Mighani
 $1 \times 1 = 1$

Hadithi ya mashujaa / kishujaa jasire

12/3/9
9/9
10

II.

(i) Kuwepo kwa matukio ya kihistoria. Ujirani kati ya Wabalainga na Waserere ulikuwepo tangu jadi.

(ii) Kupigwa chuku kwa matukio. Wapiganaji Waserere kupeperuka hewani na kuelea.

(iii) Matendo ya mhusika kupigwa chuku. Kulu angeweza kupumua na pumzi yake kutikisa majani ya miti. Mkuki wa Kulu kutetemesha ardhi uliposimikwa.

(iv) Maumbile ya ng'uthi si ya kawaida. Kulu alikuwa mrefu wa kimo, mwenye vidole virefu, viganja vinene na kifua kipana.

(v) Kuwepo kwa motifu ya safari. Kulu na wenzake walisafiri hadi kwenye uwanja wa vita.

(vi) Kutambuliwa/ kuwepo kwa shujaa wa vita. Kulu alitambuliwa na jamii yake kama shujaa wa vita. Wazee walimwekea mikono mivuli kipajini.

Hoja $5 \times 1 = 5$ (vii) Maumbile ya Kulu

(b)

(i) Nahau - alijitoma mbele

(ii) Taswira - wazee wakishauriana usiku wa manane.

- wapiganaji wakiwekewa mikono.
- maumbile ya Kulu.

(iii) Chuku - maelezo kuhusu maumbile ya Kulu.

(iv) Tashihisi - macho ya Kulu kupenyeza.

(v) Sitiri - ngozi ya chui - ubabe wa Kulu.

unyoya wa mbuni kichwani - kiongozi.

(vi) Tanakali za sauti - kuanguka chini Pu!

(vii) Tasfida - wengi hawakupumua tena.

$5 \times 1 = 5$

Kutaja $\frac{1}{2}$

Mfano $\frac{1}{2}$

(viii) fantasia: Matendo ya Kijabu ya Kulu

(ix) Uredidi: Juu juu

(x) Ulinganuzi: Miguu kuhko wengine

(xi) Shauri/Taswira: kumelaw. mikononi

(xii) Nidaa: pu!

kwenda (ushimbaji)
 $5 \times 1 = 5$

kwenda
 $5 \times 1 = 5$
Taja - 12 alikoa
Mfano

anayetaba
mfano faafa
lakini mbian x
mizani 1/2

- (x) Kuchimbia Jamii
- (xi) Kukua ubungo kati ya jamii
- (xii) Kunipa Manajamii katikani pa kutokana na unashahisi
- (xiii) Kun ditika Manajamii
- (xiv) Kuonya Manajamii Kuhusu mionendo hizi

- (c)
- (i) Jamii itahifadhi kitambulisho chake kwa kuwa mighani ni kitambulisho chake.
 - (ii) Historia ya jamii itaweza kuhifadhiwa kama kumbukumbu.
 - (iii) Historia ya jamii itaweza kupitishwa kutoka kizazi kimoja hadi kingine.
 - (iv) Kung'amua mbinu/ namna ya kuwatambua mashujaa katika jamii.
 - (v) Jamii itaweza kukua uzalendo kwa kuiga wahusika (mashujaa) na matendo ya wahusika.
 - (vi) Kupitisha thamani na amali za jamii kutoka kizazi kimoja hadi kingine.
 - (vii) Jamii/ wanajamii wataburudishwa na masimulizi ya tungo hizo
 - (viii) Kuhimizwa kwa ujasiri na kutokata tamaa miongoni mwa wanajamii kutokana na ujasiri wa wahusika na matendo ya kishujaa.
 - (ix) Kuhimiza ushirikiano miongoni mwa wanajamii.

2a kwana
5x1=5

Hoja 5 x 1 = 5

- (d)
- (i) Kutoaminwa miongoni mwa jamii unayotafitia hivyo kukosa data unayotafitia.
 - (ii) Muda mrefu hutumiwa katika kutafiti.
 - (iii) Mtafiti anaweza kutekwa makini na yaliyomo hivyo asitafiti vikamilifu.
 - (iv) Changamoto za uchanganaji wa data ya utafiti wa aina hii.
 - (v) Ni ghali. Mtafiti huenda akahitajika kusafiri mbali, vifaa kuwa ghali au kutokuwepo kwa nguvu za umeme.
 - (vi) Kuwepo kwa changamoto za kitamaduni, mila na desturi ikiwa mtafiti anatafitia jamii yenye utamaduni tofauti na wa mtafiti.

Hoja 4 x 1 = 4

- (vii) Kutijua kuha y - Jamii inayochunguza
- (viii) Vikwazo y - Ukopo Huopo humbukumbu kupitishwa kupika mali pa uchunguzi
- (ix) Hali y - anga humbukuzo mtafiti juu kali
- (x) Ukopo mtafiti vita manjani pa wazi u - usalama huwazi kumbira
- (xi) Ukopo na mado y - utafiti ambao wanahusian
- (xii) Kudani teftia mali miongoni mwa Jamii unay

4x1=4